

Apšvietos epochos filosofija Lietuvoje ir Antikos recepcija: apimtis, ypatybės, reikšmės

Apšvietos epochos filosofija Lietuvoje (atstovauta XVIII a. antrojoje pusėje) iki šiol buvo suvokiama kaip a) vokiečių racionalisto Chr. Wolffo recepcija; b) fiziokratizmo doktrinos recepcija; c) J. Locke'o ir E. B. Condillaco empirizmo recepcija. Visos šios kryptys įtapo į vadinamąją „Krikščioniškąją Apšvietą“ – nuosaikią, eklektinę „sveikojo proto“ filosofijos atmainą. Pastaruoju metu dar nustatytos J.-J. Rousseau ir prancūzų laisvamanių įtakos.

Iki šiol nei Lenkijoje, nei Lietuvoje vykdytuose filosofijos istorijos tyrimuose dėmesio neskirta iš tiesų išskirtiniam intelektualinės epochos bruožiui – nuo XVIII a. vidurio suklestėjusiai Antikos filosofų leidybai, būtent jų vertimams į lenkų kalbą. Cicerono ir Senekos veikalai lyg iš gausybės rago pasipylė Vilniaus spaustuvėse; jie greitai pelnydavo pakartotinius leidimus, taigi buvo paklausūs, aktualūs.

Pranešime pristatoma šio tyrinėtojų ignoruoto fenomeno apimtis: prasiveržęs Antikos filosofijos fontanas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje gerokai pranoko gan seklią Krikščioniškosios Apšvietos filosofinės raštijos versmę. Pristatoma, kokie antikinės filosofijos turiniai buvo aktualizuoti (bei svarstoma kodėl) Vakarų ir Lietuvos modernybės slenksčio epochoje, išaukštinusioje Horacijaus devizą „Sapere aude“.